

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

TREĆI MEDITERANSKI POLJOPRIVREDNI FORUM AGROMED ŠIBENIK, 19.5.2023.

Institut za europske i globalizacijske studije održao je u petak 19. svibnja 2023. Treći mediteranski poljoprivredni forum AGROMED u Šibeniku. Ove godine tema je „Mediteranska poljoprivreda i klimatske promjene“.

Forumu su ponovno nazočili poljoprivrednici, agronomi i donositelji odluka, što je odlika Agromeda od samog početka. Oni su raspravljali o poteškoćama i rješenjima vezanim za promjenu klime i utjecaju na poljoprivredu, a što se upravo ovih dana naročito vidi širom Dalmacije.

Treći Agromed su pozdravili i podržali svojom prisutnošću pročelnik Upravnog odjela za gospodarstvo, poduzetništvo i razvoj Grada Šibenika Petar Mišura, župan Šibensko-kninske županije Marko Jelić, ravnatelj Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede Zdravko Barać, zamjenica direktora Sektora za poljoprivredu Hrvatske gospodarske komore Žaklina Jurišić, a video porukom se javila i zastupnica u Europskom parlamentu Sunčana Glavak. Sve tri godine Agromed vodi Vedran Obućina, a prisutne je pozdravio i direktor Instituta za europske i globalizacijske studije Anđelko Milardović.

Svakome su vidljive snažne klimatske promjene koje utječu na vremenske prilike u našoj svakodnevnici. Mediteranska regija zagrijava se 20 posto brže od svijeta u cjelini, što izaziva zabrinutost zbog utjecaja koje će klimatske promjene i drugi ekološki preokreti imati na ekosustave, poljoprivredu i 542 milijuna ljudi u regiji. Toplinski valovi, suša, ekstremni vremenski uvjeti i porast razine mora među su utjecajima za koje se može očekivati da će se regija nastaviti do kraja stoljeća, a neuspjeh u zaustavljanju emisija ugljičnog dioksida i drugih stakleničkih plinova mogao bi pogoršati ove probleme. Određivanje smjera koji istovremeno ublažava klimatske promjene i potiče prilagodbu njihovim učincima dodatno je komplicirana mediteranskom mješavinom zemalja, kultura i ekonomije, što dovodi do velikih razlika u ranjivosti u regiji. Stanovništvo će morati pronaći načine da se nose s drugim problemima koji

se ovdje spajaju: ugrožena bioraznolikost, visoko zagađenje, rastuća suša i sve veća degradacija zemljišta. Klimatolozi, društveni znanstvenici i stručnjaci za razvoj već se bore s ovim zbunjujućim nizom pitanja u nadi da će pronaći rješenja ili barem smisliti način na koji će kolijevka civilizacije opstati. Razumijevanje onoga što čini zajednice ranjivima na promjene okoliša ključno je za rješavanje budućih utjecaja klimatskih promjena. Ruku pod ruku s tim razumijevanjem, mora postojati naglasak na izgradnji otpornosti kako bi se smanjila ili čak eliminirala ranjivost, umjesto čekanja na posljedice.

Hrvatska je jedna od zemalja koja će imati značajne posljedice utjecaja klimatskih promjena. Povećanje razine mora već je sada vidljiva prilikom juga i nevera. Kvaliteta zemlje opada, suše su sve duže i češće, a rijetki krški izvori vode pod sve većim pritiskom i eksploatacijom. Poljoprivreda vapi za sustavnim navodnjavanjem i održivosti. Plenarno predavanje i klimatskim promjenama s meteorološkog stava održao je Branko Grisogono s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu, koji je potvrdio trajno podizanje temperatura, ekstremne vremenske uvjete, kao i nužnost prilagodbe poljoprivredne proizvodnje tim uvjetima, što znači ne samo promjenu kultura nego i ponegdje manje a ponegdje više usjeva.

Na prvom panelu je praktična znanstvena saznanja o sušama, eroziji tla, ekstremnim temperaturama i načinima konzervacijske obrade tla koja počiva i na nekim starim mediteranskim oblicima zemljoradnje govorio Danijel Jug s Fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku. Praktična iskustva proizvodnje u vinogradu i masliniku dali su vinari Marino Rossi iz istarske Vižinade i Leo Gracin iz dalmatinskog Primoštena. U toj usporedbi, vidljiv je kroničan problem upravljanja vodama, ali i neriješenih zemljišnih pitanja koja utječu na sveobuhvatno korištenje najnovijih tehnologija. Svoje iskustvo voćarske proizvodnje dao je i moderator panela Robert Hadžić.

Povezanost sjevera i juga Mediterana, holistički pristup i međusobno dijeljenje iskustva ne samo u klimatskim promjenama nego i po pitanju energije video vezom je naglasio Grammenos Mastrojeni iz Unije za Mediteran.

Više o europskim i hrvatskim regulativama vezanim za klimatske promjene u poljoprivrednoj proizvodnji, ali i ponekim nedorečenostima pa i nelogičnostima u tim propisima, posebno u odnosima među resorima i područjima djelovanja, govorili su Žaklina Jurišić iz HGK i Krunoslav Karalić iz Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu. O važnosti biljne proizvodnje i praćenju utjecaja klimatskih promjena na biljni svijet govorio je Marko Jelić, osvrnuvši se i na praktična saznanja širenja pojedinih biljnih vrsti po Šibensko-kninskoj županiji. Riječki poduzetnik Matija Jagodin zatražio je više pravne fleksibilnosti u pristupu projektima i izgradnji poljoprivrednih zgrada i njihovog unutrašnjeg uređenja, podsjetivši da se stari načini gradnje neće moći održati u novim uvjetima. Slično je spomenuo i direktor tvrtke Euroton Edvard Badurina, naglasivši potrebu prilagodbe od poljoprivredne mehanizacije do odjeće i obuće.

Život u promijenjenim uvjetima je stvarnost koja se živi, a ne očekuje. Zbog toga nova rješenja ne mogu čekati, ali također nisu sve promjene nužno loše. Pripremljenost i dobra komunikacija između poljoprivrednika, agronoma i donositelja odluka najvažniji su preduvjeti za uspješno dočekivanje globalnih i regionalnih klimatskih promjena.